

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Vammaispalvelulaki 2023

Leena Korhonen, toimialuejohtaja
Tarja Hallikainen, palvelujohtaja

Vammaisneuvoston kokous 20.4.2023

Uusi vammaispalvelulaki 1.10.2023

>>> Yksi vammaispalvelulaki jatkossa – siirtymäaika 3 vuotta: ed. lait vielä voimassa. Uusille asiakkaille ja uudet päätökset uuden lain mukaan sen tultua voimaan. (Kehitysvammaisten erityishuoltolakiin jäävät rajoitustoimenpiteet – uusi IMO-laki milloin?)

Tarkoitus:

- 1) toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä;
 - 2) tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista;
 - 3) turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.
- Ikärajoituksia ei ole lukuun ottamatta vammaispalvelujen päivätoimintaan tuleva ikärajaus vain vanhuuseläkeikää nuoremmille.

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan henkilöön (*vammainen henkilö*), jonka:

1) vamman tai sairauden aiheuttama fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite on pitkäaikainen tai pysyvä;

2) vamma tai sairaus yhdessä yhteiskunnassa esiintyvien esteiden kanssa estää osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa; ja

3) itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää välttämättä tämän lain mukaisia palveluita

Keskeisiä muutoksia:

- Uudistuksella tavoitellaan niin sanottua normaaliuden periaatetta, jossa vammaiset henkilöt saavat tarvitsemansa sosiaalihuollon palvelut **ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella**
- Terveystenhoito järjestetään ensisijaisesti terveydenhuoltolain nojalla: perusterveydenhoito (Honkalammella järjestetään edelleen kuntoutuksen palvelujen – jo v. 2023 alusta) ja erikoissairaanhoidon
- Vammaispalvelulain perusteella tullaan järjestämään erityispalveluita vammaisille henkilöille, jotka eivät saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia ja arjessaan tarvitsemiaan palveluita yleis- tai ensisijaisten lakien perusteella esim. sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki, varhaiskasvatus – ja perusopetuslaki.
- Hyvinvointialueen on järjestettävä vammaisille henkilöille:
 - 1) valmennusta; 2) henkilökohtaista apua (oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli sekä työnantajamalli) ;3) **erityistä osallisuuden tukea;**
 - 4) **tuettua päätöksentekoa;**5) **vaativaa moniammatillista tukea;**
 - 6) **asumisen tukea;**7) **lapsen asumisen tukea;**
 - 8) tukea esteettömään asumiseen;9) lyhytaikaista huolenpitoa;
 - 10) päivätoimintaa; 11) **kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa** ja 12) **liikkumisen tukea.**

Vaikutukset

- **Asiakas:** Palvelutarve muuttuu/ palvelusuunnitelmien päivityksien yhteydessä uuden lain mukaisiksi > uuden lain perusteella palvelu
- **Palvelun järjestämistavat:** esim. liikkumisen tuki: voidaan järjestää 1) kuljetuspalveluna; 2) henkilökohtaisen avun avulla; 3) saattajan avulla; 4) antamalla taloudellisena tukena henkilön käyttöön auto tai muu hänelle soveltuva kulkuneuvo; 5) myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea; 6) muulla soveltuvalla tavalla. Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa yhdellä tai useammalla eri toteuttamistavalla. Hyvinvointialue voi toteuttaa liikkumisen tuen joko kokonaan tai osittain eurobudjetin tai kilometri- ja eurobudjetin avulla. **Hyvinvointialueella on oltava käytettävissä liikkumisen tuen toteuttamistavoista vähintään henkilökohtainen apu sekä kuljetuspalvelu ja siihen tarvittaessa liitettävä saattajan apu tai tuki.**
- **Hyvinvointialue: arvioitava kasvava budjetti**
 - -sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen lisää resurssia
 - -missä vaiheessa palvelut muuttuvat
 - -uudet palvelut?
 - -esim. liikkumisen tuki – euro- ja/tai kilometribudjetin käyttöönotto ja auton hankinnan tuki?
- Vammaispalvelulain mukaan v. 2022 esim. sai noin 2050 asiakasta kuljetuspalveluja.
- Kehitysvammaisten erityishuollossa 2/2023 oli 1348 asiakkaalle.

Kiitos!